

Київський національний університет культури і мистецтв

КАФЕДРА ІВЕНТ-МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІНДУСТРІЇ ДОЗВІЛЛЯ

Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни: **Культурна політика: наукові засади формування та впровадження**

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий), PhD

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 022 Дизайн

Назва освітньо-наукової програми: Дизайн

Сторінка курсу в Moodle: <https://elearn.knukim.edu.ua/course/view.php?id=2669>

Рік навчання: 1-2-й Семестр: 2-3-й

Викладач: **Петрова Ірина Владиславівна**, доктор культурології, професор (лекції, практичні, підсумковий контроль)

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Культурна політика: наукові засади формування та впровадження» є *вибірковою* освітньою компонентою навчального плану і, як вибіркова складова, дає можливість створити індивідуальну освітню траєкторію, мета якої дати базові знання про культурну політику в Україні і світі, її правові механізми та напрямки діяльності, наукові засади формування та впровадження.

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Аудиторних годин	Самостійної роботи студента	Вид підсумкового контролю
6	180	72	108	Залік (2, 3 семестр)

Тематичний план навчальної дисципліни
2 семестр

Назва теми, опис теми, завдання для самостійної роботи	К-сть годин	Вид навчальної діяльності	Форми і методи навчання	Оцінка (бали)
Тема 1.1. Поняття «культурна політика» в українському та міжнародному законодавстві	4	лекція	Лекція, презентація, опитування	2
Поняття «культура», «політика», «культурна політика», «матеріальні та духовні цінності» у вітчизняному законодавстві. Наукові підходи до визначення культурної політики. Мета та завдання культурної політики. Культурна політика як окремий вид діяльності держави. Законодавство України про культуру. Закони, що регламентують діяльність у сфері культури, міжнародних договорів з питань культури. Закон України «Про культуру». Основні засади державної політики у сфері культури. Пріоритети державної політики у сфері культури. Інструменти культурної політики. Завдання для самостійної роботи: Опрацювати основні положення Закону України «Про культуру».	8	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел, есе вирішення завдань, опитування	2
Тема 1.2. Культурна політика державотворчих інституцій	4	лекція	Лекція, презентація, опитування	2
Культурна політика державотворчих інституцій України. Оцінка та наукова експертиза їх діяльності в означеній царині за вимогами національного законодавства. Суб'єкти культурної політики. Держава і спеціалізовані органи влади. Культурні інституції та їх види. Питання тактики і стратегії розвитку культурної політики країни в умовах глобалізації, зважаючи на необхідність збереження власної автентичності. Спрямування державної культурної політики «на досягнення визначених культурних цілей з допомогою оптимального використання всіх фізичних і духовних ресурсів, які має суспільство в даний час» за визначенням експертів ЮНЕСКО (Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури). Формування культурної політики України на різних рівнях державного управління. Менеджмент і реалізація планів розвитку культурної політики. Завдання для самостійної роботи: 1. Пріоритети культурної політики в Україні. 2. Проблеми державного регулювання у сфері культури	9	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел, есе вирішення завдань, опитування	2
Тема 1.3. Моделі культурної політики: світовий досвід	4	лекція	Лекція, презентація, опитування	2
Суспільна дискусія про потребу	9	самостійна	Самостійна	2

<p>відокремлення культури від держави. Різні моделі культурної політики: переваги та недоліки. Модель взаємодії держави й культурної сфери. Від залучення фондів та приватних спонсорів до стимулювання бізнесових структур до фінансових вкладень у культуру. Модель фінансування сфери культури у залежності від пріоритетів влади: формування опозиційної культури. Модель взаємодії держави й культурної сфери через офіційні творчі об'єднання: ризик залежності розвитку культурної індустрії від державного бюджету. Модель «державо-патрон». Створення неурядових незалежних організацій-медіаторів між державою та культурою. Розподіл фінансових ресурсів на основі експертної оцінки таких організацій. Потреба врахування контексту окремої держави у здійсненні культурної політики. Вибір моделі культурної політики в Україні: проблема відповідності європейським стандартам.</p> <p>Завдання для самостійної роботи: Есе на тему: «Пріоритетні моделі культурної політики в Україні».</p>			<p>робота: пошук та обробка інформації з різних джерел, есе вирішення завдань, опитування</p>	
<p>Тема 1.4. Діяльність Українського культурного фонду Створення і становлення Українського культурного фонду. Закон «Про український культурний фонд». Структура і завдання інституції. Цілі і завдання фонду. Сприяння розвитку національної культури та мистецтва в державі. Підтримка культурного розмаїття та інтеграції української культури у світовий культурний простір. Ключові напрямки програм грантової підтримки. Аналітика культури. Аудіовізуальне мистецтво. Інклюзивне мистецтво. Проблеми бюджетного фінансування УКФ. Реалізація в Україні культурних проектів у рамках програми ЄС «Креативна Європа».</p> <p>Завдання для самостійної роботи: Есе на тему: «Український культурний фонд і репрезентація України у світі».</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування	2
	9	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел, есе вирішення завдань, опитування	2
<p>Тема 1.5. Культурна дипломатія України Культурна дипломатія Української Народної Республіки. Ініціативи С. Петлюри в галузі культурної політики. Закон про утворення Української Республіканської Капели (1919). Постанови про державне фінансування. Перший проект культурної дипломатії: європейські гастролі Української Республіканської Капели і закордонної промоції «Щедрика» М. Леонтовича. Актуальне дослідження Т. Пересунько (2019) про культурну дипломатію Симона Петлюри.</p> <p>Культурна дипломатія часів УРСР: в умовах знищення культури. Роль української</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	9	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел, есе вирішення завдань, опитування	2

<p>діаспори в культурній дипломатії за часів УРСР і в часи незалежної України. Інституції діаспори. Співпраця з українською державою, організація заходів.</p> <p>Сучасна культура дипломатія України. Український інститут та його діяльність.</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1.Опрацювати наукову працю Т. Пересунько «Культурна дипломатія Симона Петлюри: «Щедрик» проти «руського мира». Місія капели Олександра Кошиця (1919–1924)».</p> <p>2.Есе-відгук на тему: «Причини успіху заходів культурної дипломатії Симона Петлюри».</p>				
<p>Тема 1.6. Історичний аспект культурної політики в Україні</p> <p>Культурна політика української держави доби української революції 1917-21. Культурний рух періоду Центральної Ради. Якісні зміни в культурному житті України. Підвищення рівня освіти населення. Активізація наукової діяльності в Україні. Сприяння розвитку українського мистецтва. Культурна політика в часи УРСР (окремі етапи – 1920-ті, 1930-50-ті, відлига 1960-х, застій 1970-80-х). Українське культурне відродження кінця 1980-х – початку 1990-х і становлення культурної політики незалежної України.</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Есе на тему: «Дисидентський рух у 60-70-х роках ХХ ст.»</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	9	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел, есе вирішення завдань, опитування	2
<p>Тема 1.7. Формування культурної політики країн Європейського Союзу</p> <p>Наукові засади формування та впровадження культурної політики країн Європейського Союзу. Культура як гарант основних європейських цінностей: права людини, свобода і демократія. Пріоритетна роль культури в європейській інтеграції та у встановленні зв'язків Європи з іншими країнами. Дипломатична місія культури. Культура як виразник національних, етнічних, регіональних особливостей. Спрямування культурної політики ЄС на розвиток і підтримку культурної різноманітності й міжкультурного діалогу. Розвиток культури як каталізатора творчості і креативності. Розвиток культури як ключового елемента міжнародних відносин Європейського Союзу. Фінансування культури: європейський досвід.</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1. Особливості культурної політики Німеччини.</p> <p>2. Особливості культурної політики Франції.</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	9	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел, есе вирішення завдань, опитування	2
Всього:				25

Вид підсумкового контролю:	Залік	Форма контролю	Тести	75
Загальний підсумок:				100

3 семестр

Назва теми, опис теми, завдання для самостійної роботи	К-сть годин	Вид навчальної діяльності	Форми і методи навчання	Оцінка (бали)
<p>Тема 2.1. Культурна політика в галузі охорони й збереження культурної спадщини</p> <p>Ведення реєстрів з культурних цінностей Міністерством культури України та обмін інформаційними базами з силовими структурами. Національний перелік об'єктів культурної спадщини та особливості його формування. Національний перелік об'єктів нематеріальної культурної спадщини. Приєднання України до Другого протоколу Гаазької конвенції 1954 року про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту (травень, 2020). Пам'ятки національного та місцевого значення, внесені до переліку відповідних об'єктів (Закон України «Про охорону культурної спадщини», 2000). Запуск пілотного проекту електронного обліку об'єктів культурної спадщини «Державний реєстр нерухомих пам'яток України» на базі Вінницької області (2019). Підхід до внесення культурних цінностей у відповідні переліки: проблема балансу між минулим і сучасністю. Фольклористика та етнографія у науковому дискурсі: проблема їхнього обмеженого розуміння в Україні через зведення до побутового рівня.</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охорона й збереження нематеріальної спадщини в Україні. 2. Культурна політика України в галузі археології. 3. Національний архівний фонд: сучасний стан в Україні. 	4	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	4	практичне	Практикум, дискусія, презентація	1
	5	самостійна	Самостійна робота: вирішення завдань, опитування	1
<p>Тема 2.2. Культурна політика України в галузі повернення і реституції культурних цінностей</p> <p>Поняття реституції культурних цінностей. Європейський досвід реституції культурних цінностей. Еволюція механізму реституції (від Вестфальського мирного договору 1648 р. до Гаазької конвенції 1954 р.). Проблема реституційних процесів в Україні. Ухвалення закону «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». Політичні дискусії навколо процесу вдосконалення чинного законодавства у сфері реституційної політики. Неузгодженість владних повноважень у</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	2	практичне	Практикум, дискусія, презентація	1
	5	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел вирішення завдань, опитування	1

сфері повернення культурних цінностей. Процес повернення фресок Михайлівського собору: проблеми й досягнення. Завдання для самостійної роботи: 1. Ознайомитись із основними положеннями Закону «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». 2. Відстежити за повідомленнями у пресі проблему нових втрат культурних цінностей і культурної спадщини в умовах російської окупації українських територій.				
Тема 2.3. Культурна політика України в науці й освіті Основні принципи освітньої політики в Україні. Закон України «Про вищу освіту». Державна Національна програма «Освіта (Україна XXI століття)». Різні системи вищої освіти в Європі. Розвиток сучасних університетів. Проблеми переорієнтації освітніх закладів на європейську модель розвитку. Болонський процес. Міжнародна співпраця та участь України в міжнародних проєктах за програмами Європейського Союзу у сфері вищої освіти та професійної підготовки. Завдання для самостійної роботи: Опрацювання основних положень Закону України «Про вищу освіту».	2	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	5	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел вирішення завдань, опитування	1
Тема 2.4. Культурна політика розвитку музеїв у світі та в Україні Стан сучасних музеїв в Україні: проблеми і перспективи. Культурна політика розвитку музеїв у світі. Тенденції розвитку сучасних музеїв: світова практика. Особливості науково-дослідної та культурно-освітньої діяльності музеїв. Особливості української національної музейної політики. Закон України «Про музеї та музейну справу». Специфіка функціонування сучасного музею. Нові технології та інноваційні підходи до розширення музейного простору. Завдання для самостійної роботи: Опрацювати основні положення Основні положення Закону «Про музеї та музейну справу»	2	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	4	практичне	Практикум, дискусія, презентація	1
	5	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел вирішення завдань, опитування	1
ТЕМА 2.5. Культурна політика України в галузі кінематографа, театру та музичного мистецтва Культурна політика України в галузі розвитку кінематографа. Державні кіностудії	2	лекція	Лекція, презентація, опитування	1

<p>в Україні. Діяльність «Довженко-центру». Реалізація державної політики в галузі кінематографії. Закони України «Про кінематографію», «Про державну підтримку кінематографії в Україні». Політика щодо кінодублювання, кінопрокату. Роль державної політики в стрімкому розвитку української кінематографії в 2017 і подальших роках. Культурна політика України в галузі театру і театральної справи. Сучасний театр як складова культурних індустрій. Закон України «Про театри і театральну справу». Концертно-гастрольна справа в Україні. Підтримка державою розвитку музичного та хореографічного мистецтва. Закон України «Про гастрольні заходи в Україні». Сучасний стан філармоній в Україні.</p> <p>Завдання для самостійної роботи: Есе: «Причини стрімкого розвитку української кінематографії 2015-2019 рр.»</p>	5	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел вирішення завдань, опитування	1
<p>Тема 2.6. Культурна політика в галузі образотворчого мистецтва Культурна політика щодо розвитку образотворчого мистецтва. Програми Українського Культурного Фонду. Зрушення у можливостях європейської інтеграції. Проблеми фінансування мистецьких проєктів. Мистецькі резиденції. Культурно-мистецька освіта в Україні. Проблема реалізації сучасних мистецьких проєктів. Проблема розуміння і розвитку актуального мистецтва. Проблеми творчих об'єднань в Україні. Діяльність мистецьких галерей. Галерейна політика в Україні. Система діяльності сучасного арт-ринку. Кураторська діяльність в Україні. Завдання для самостійної роботи: Ознайомлення з проєктами, які репрезентували Україну на міжнародній арені за підтримки Українського культурного фонду</p>	2	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	6	практичне	Практикум, дискусія, презентація	2
	5	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел вирішення завдань, опитування	1
<p>Тема 2.7. Культурна політика в галузі читання, книговидання і книгорозповсюдження Особливості державної політики в галузі читання, бібліотечної справи та книговидавництва. Читання книжок: інтерес до читання, мотивація, інтенсивність, використання електронних пристроїв. Читання серед інших типів дозвілля. Причини відмови від читання та придбання книг. Популярність українських видавництв. Державне управління бібліотечною мережею. Види бібліотек. Бібліотечні фонди. Проблеми галузі та можливості їхнього подолання. Пошуки можливостей осучаснення галузі. Закони «Про бібліотеки і бібліотечну</p>	2	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	5	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел вирішення завдань, опитування	1

справу», «Про видавничу справу», «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні». Український інститут книги. Завдання для самостійної роботи: Есе за матеріалами публікацій у пресі та соціологічних опитувань про читання книг та відвідування бібліотек громадянами України; про частку часу, відведеного на читання, серед інших видів дозвілля				
Тема 2.8. Захист українського культурного простору і протидія російській культурній експансії Суб'єкти інформаційного простору України. Національні телекомпанія та радіокомпанія. Суспільне телерадіомовлення. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення. Медійні профспілки. Державна політика у сфері телебачення та радіомовлення. Закони України «Про телебачення і радіомовлення», «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення», «Про телекомунікації». Роль телебачення у формуванні громадської думки. Телебачення і проблема національної безпеки. Потреба захисту українського культурного простору. Механізми протидії російській культурній експансії. Завдання для самостійної роботи: Есе на тему: «Захист українського культурного простору і механізми протидії російській культурній експансії».	2	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	6	практичне	Практикум, дискусія, презентація	2
	6	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел вирішення завдань, опитування	1
Тема 2.9. Політика національної пам'яті Цілі й завдання політики національної пам'яті. Український інститут національної пам'яті. Популяризація історії України, її визначних подій на особистостей. Подолання історичних міфів. Відзначення пам'ятних дат та ювілеїв як інструмент формування й збереження національної пам'яті. Визнання, увічнення, вшанування, популяризація боротьби за незалежність України. Закон «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті». Відкриття радянських таємних архівів. Закон «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років». Вшанування боротьби українського народу проти нацизму та пам'яті жертв Другої світової війни. Закон «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років». Вшанування жертв комуністичного та нацистського тоталітарних режимів. Закон «Про Голодомор 1932-1933 років в Україні». Меморіалізація місць пам'яті жертв тоталітаризмів (Бабин Яр, музей Голодомору, Биківня тощо). Культурна політика і	2	лекція	Лекція, презентація, опитування	1
	5	самостійна	Самостійна робота: пошук та обробка інформації з різних джерел вирішення завдань, опитування	1

декомунізація. Закон «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Звільнення публічного простору від елементів комуністичної пропаганди. Проблемні питання політики декомунізації Завдання для самостійної роботи: Проблемні питання політики декомунізації				
Всього:				25
Вид підсумкового контролю:	Залік	Форма контролю	Тести	75
Загальний підсумок:				100

Технічне і програмне забезпечення

Ноутбук, мікрофон, слайдопроектор, екран, з'ємний диск, персональний комп'ютер, з підключенням до мережі Інтернет для: комунікації та виконання завдань підсумкового контролю – доступ до системи Moodle.

Програмне забезпечення для роботи з демонстраційним матеріалом дисципліни: FastStone Image Viewer, PowerPoint BurnAware Professional, або аналогічні програми для роботи із зображеннями, фото- та відео-матеріалами.

Рекомендовані джерела інформації

Законодавчі документи та конвенції

1. Конституція України від 28.06.1996 року з останніми змінами // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України «Про культуру». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>
3. Закон України «Про охорону культурної спадщини». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>
4. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>
5. Закон України «Про перелік пам'яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/574-17>
6. Закон України «Про музеї та музейну справу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1626-15>
8. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>
9. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
10. Закон України «Про державну підтримку кінематографії в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1977-19>

11. Закон України «Про театри і театральну справу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2605-15>
12. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>
13. Закон України «Про видавничу справу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80>
14. Закон України «Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/601-15>
15. Закон «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті»/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-19>
16. Закон «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/316-19>
17. Закон «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років»/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/315-19>
18. Закон «Про Голодомор 1932-1933 років в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-16>
19. Закон «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19>
20. Закон України «Про Український культурний фонд». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19>
21. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_226
22. Конвенція «Про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089
23. Конвенція про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_186
24. Чорноморська конвенція про співробітництво у галузі культури, освіти, науки та інформації. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_002
25. Угода про вивезення та ввезення культурних цінностей. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_354
26. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d69
27. Конвенція ЮНІДРУА щодо викрадених або незаконно вивезених культурних цінностей. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_590
28. Положення про Державний реєстр національного культурного надбання, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-92-%D0%BF>

Основна література

1. Грищенко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі URL: http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_1.php
2. Грищенко О. (2002). *Масмедіа у відкритому інформаційному суспільстві й гуманістичні цінності*. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 203 с.

3. *Дослідження проблем узгодження законодавчої бази культури України із законодавством для сфери культури Європейського Союзу*. Аналітичний огляд та рекомендації. Авт. колектив під керівництвом Гриценко О. URL: http://www.culturalstudies.in.ua/zv_2006_dosl_4.php
4. Живоглядова Д. (2019). Актуально: про культурну політику. URL: <https://uaculture.org/texts/aktualno-pro-kulturnu-polityku/>
5. Здіорук С.І., Литвиненко О.М., Розумна О.П. (2012). *Культурна політика України: національна модель у європейському контексті*. Аналітична доповідь. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень,. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Kul%5C_tura2012-6090f.pdf
6. *Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання / Historical and cultural heritage: preservation, access, use* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 7-9 квіт. 2015 р., м. Київ, Україна. Київ : Талком, 2015. 380 с.
7. *Історія Криму в запитаннях та відповідях*. Київ: Наукова думка, 2015. С. 9–13.
8. Клименко В. (2016). *Культурна дипломатія: елегантний тандем мистецтва і політики*. Українська Правда: культура. 15.04. 2016. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2016/04/15/211092/>
9. Керн Ф. (2017). *Звіт експертів Ради Європи "Огляд культурної політики України"*. URL: http://195.78.68.75/mcu/control/publish/article?art_id=245250759
10. Кот С. І. (2009). *Культурна спадщина*. Енциклопедія історії України : у 10 т. Київ : Наук. думка. Т. 5 : Кон - Кю. С. 486.
11. Кот С. І. (2018). *Про стан збереження культурної спадщини України*. Інформаційно-аналітичні матеріали до парламентських слухань "Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні" 18 квітня 2018 р. Київ, 2018. 42 с. На правах рукопису.
12. Кот С. І. (1996). *Українські культурні цінності в Росії: Проблема повернення в контексті історії та права*. Повернення культурного надбання України: проблеми, завдання, перспективи. Вип. 8. Київ. 91 с.
13. *Культурна спадщина людства: збереження та використання* : навч. посіб. / за ред. В. І. Акуленко, І. П. Магазинщикова, М. І. Моздир, О.О. Тарасенко. Львів, 2002. 160 с.
14. *Культурні цінності Криму і Донбасу в умовах війни та окупації*. Матеріали Круглого столу «Історико-культурний та науковий потенціал Півдня та Сходу України в умовах окупації та воєнних дій: загрози, втрати, перспективи збереження та відновлення» (м. Київ, 12 листопада 2015 р.). Київ: Інститут історії України НАН України, 2016. 90 с. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-02-7932-2/978-966-02-7932-2.pdf>
15. Лунь Ю.О., Ваховська М. *Культурна дипломатія в Україні*. URL: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/4664/1/73_pdfsam_90830_ntb.pdf
16. *Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року*. URL: <https://mon.gov.ua>
17. Пересунько Т. (2019). *Культурна дипломатія Симона Петлюри: «Щедрик» проти «руського мира»*. Місія капели Олександра Кошиця (1919–1924). Київ : Видавничий дім "АртЕк". 308 с.
18. Українець Н. П. (2010). *Державна реституційна політика України у сфері культурних цінностей (1991–2009 рр.)*. Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. політ. наук. 23.00.02 – політичні інститути та процеси. Київ. 20 с.

19. Українець Н. П. (2008). *Європейський реституційний процес : деякі питання історіографічного вивчення*. Україна дипломатична : наук. щорічник. Київ : Планета. Вип. 9. С. 261–271.
20. Українець Н. П. (2009). Реституційний процес в Україні: законодавче забезпечення. Віче. № 14. С. 29–32.
21. Українець Н. П. (2010). *Проблема повернення в Україну культурних цінностей. Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. Київ: Український центр політичного менеджменту, 2010. Вип. 19. С. 279–287.
22. Українець Н. П. (2010). *Реституційна політика. Політичні домовленості у рамках міжурядового українсько-угорського співробітництва*. Віче. № 6. С. 24–26.

Допоміжна література

23. Аналіз нормативно-правового регулювання сфери вищої освіти щодо забезпечення системи якості освіти та основні аспекти його вдосконалення та подальшого розвитку. URL: <http://quaere.khnu.km.ua/wp-content/uploads/sites/31/2018/03/Analiz-normatyvno-pravovoi-bazy-IFNUL-draft.pdf>
24. *Архітектурний комплекс буковинських митрополітів у Чернівцях*. Енциклопедія історії України : у 10 т. Київ : Наукова думка, 2003. Т. 1 : А – В. 688 с. : іл.
25. Бодріяр Ж. (2003). *Симулякри і симуляція*: пер. з фр. В. Ховхун. Київ : Основи, 2004. 230 с.
26. Борисенко Д.В. (2018). *Сучасні моделі реалізації державної політики у сфері культури в розвинених країнах світу*. URL: http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2018-2/doc/7/7_4.pdf
27. Городнича, К. (2013). *Як будувати і оформлювати музей: Лекція архітектора з Берліну*. Історична правда. 11.10.2013. URL: <http://www.istpravda.com.ua/articles/2013/10/11/137628/>
28. Грантовий сезон 2021. URL: <https://ucf.in.ua/news/05-10-2020>
29. *Держкіно опинилося в центрі скандалу через фінансування фільмів*. Тексти. 2020-10-07. URL: <https://texty.org.ua/fragments/102029/chomu-krytykuyut-rezultaty-vidboru-filmiv-derzhavnym-ahenstvom-z-kino/>
30. Єрмоленко В. (2020). *Креативна економіка: медіа, освіта, книговидавництво*. УКФ. URL: <https://uaculture.org/texts/kreatyvna-ekonomika-media-osvita-knygovydavnytvo/>
31. *Нематеріальна культурна спадщина*. Офіційний сайт Міністерства культури України. URL: http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/officialcategory?cat_id=245154164
32. Зінченко О. (2011). *Як зробити супер-музей із "Десятинки". Досвід Кракова і Парижа*. Історична правда. 15.06.2011. URL: <http://www.istpravda.com.ua/articles/4df72d5dbca88/>
33. Зозуля С. Ю. (2003–2016). *Культурна спадщина*. Енциклопедія сучасної України : у 30 т. Київ.
34. Івакін Г. (1993). *Київський псалтир 1397 року не належить Москві*. Пам'ятки України. № 1.

35. Колос В. (2007). *Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря*. Київ: Грані-Т. 119 с.
36. Корнієнко В. (2016). *Коридоди часу: середньовічні київські графіті*. Київ: Либідь. 64 с.
37. Кива Н. (2020). Культурна політика Німеччини та Федеральний культурний фонд. URL: <https://uaculture.org/texts/kulturna-polityka-nimechchyny-ta-federalnyj-kulturnyj-fond/>
38. Нікітенко Н. (2017). *Світські фрески Софії Київської. Таємничий код історії*. Київ – Харків.
39. Онух Єжи: "Культурна дипломатія – це продаж іміджу країни засобами культури" . URL: [LB.ua](https://lb.ua/culture/2015/11/25/321735_jezhi_onuh_kulturna_diplomatiya_tse.html) https://lb.ua/culture/2015/11/25/321735_jezhi_onuh_kulturna_diplomatiya_tse.html
40. *Пам'яткознавство: посібник для початківців*. Укл. Л.О. Гріффен, О.М. Титова. Київ: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПК, 2014. С. 7–15.
41. Почепцов Г. Г. (2008). *Інформаційна політика : навч. посіб.* Київ: Знання. 663 с.
42. Почепцов Г. Г. (2001). *Теорія комунікації*. М.; К. : Ваклер : Рефлбук. 656 с.
43. Савчин М. *Аналіз законопроекту про вищу освіту через призму автономії університетів*. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/249-analiz-zakonoproektu-pro-vishchu-osvitu-cherez-prizmu-avtonomiji-universitetiv-1>
44. Сербіна Н. Ф., Кучмій, О. П. (2011). Культурна дипломатія як інструмент зовнішньої політики сучасної європейської держави. *Actual problems of international relations*. Т. 1 , № 100. URL: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/view/1667/0>
45. Солодько П. (2012). *Сучасні тенденції в європейських музеях. Лекція Михайла Гнедовського*. Історична правда. 25.12.2012. URL: <http://www.istpravda.com.ua/articles/2012/12/25/105482/>
46. Солодько П. (2010). *Екскурсія Музеєм радянської і нацистської окупації Латвії*. Історична правда. 18.12.2010. URL: <http://www.istpravda.com.ua/articles/2010/12/18/9749/>
47. *Сучасні тенденції музейної справи*. Лекція Давіда Лордкіпанідзе. Історична правда. 14.01.2013. URL: <http://www.istpravda.com.ua/articles/2013/01/14/108305/>
48. *Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні: матеріали парламентських слухань про охорону культурної спадщини від 18 квітня 2018*. URL: <http://rada.gov.ua/fsview/157307.html>
49. Тобілем Ж.-М. (2018). *Нова епоха музейної справи: пер. з англ.* Київ. 320 с.
50. *Україна і ЮНЕСКО розроблять програму управління культурою на окупованих територіях*. Дзеркало тижня. 2014. (2 квітня). URL: http://dt.ua/CULTURE/ukrayina-i-yunesko-rozroblyat-programu-upravlinnya-kulturoyu-na-okupovanih-teritoriyah-140917_.html
51. *Український авангард 1910-1930 років: Альбом*. За ред. Д. Горбачова. Київ: Мистецтво, 1996. 400 с., іл.
52. *Українські культурні цінності в Росії: Перша спроба повернення, 1917–1918*. Упоряд. С. Кот, О. Нестуля. Київ: Видавничий Дім "Соборна Україна", 1996. 300 с.

53. *Українські культурні цінності в Росії: спроба діалогу про повернення. 1930 р.* Упоряд.: О. Нестуля, С. Нестуля. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2006. 331 с. Іл. (Серія "Повернення культурного надбання України: документи свідчать", вип. 4).
54. Фіонік Д. (2017). *Кінобум. В Україні почали знімати нормальні фільми. Як це вдалося.* Тексти. 2017-10-19. URL: https://texty.org.ua/articles/80283/Kinobum_V_Ukrajini_pochaly_znimaty_normaln_i_filmy-80283/
55. Читання в Україні. Читомо. 2018. URL: <http://data.chytomo.com/chytannya-v-ukrayini/#header-8>
56. Чорна М. (2020). Скарби культурних предків: Про #зради і очікувані #перемоги сектору культурної спадщини. URL: <https://uaculture.org/texts/skarby-kulturnyh-predkiv/>
57. Що саме і скільки читають українці — опубліковано результати масштабного дослідження. *Yakaboo*. Січень 9, 2020. URL: <https://blog.yakaboo.ua/skilky-chytayut/>

Інформаційний ресурс

1. Архів проєктів УКФ. URL: <https://ucf.in.ua/archive>
2. Музей історичного культурного надбання. URL: <http://www.platar.org/tripol-civilization>
3. Офіційний сайт Пархомівського музею. URL: museumparhomovka.com.ua
4. Офіційний сайт Музею західного і східного мистецтва ім Бориса та Варвари Ханенків. URL: <http://khanenkomuseum.kiev.ua/category/publikatsiyi/>
5. Офіційний сайт Національного художнього музею України. . URL: <http://namu.kiev.ua/>
6. Офіційний сайт ЮНЕСКО. URL: <https://en.unesco.org/>
7. Попередній список культурних і природних об'єктів України, що пропонуються включити до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. <http://whc.unesco.org/en/statesparties/ua>
8. Список світової культурної спадщини ЮНЕСКО в Європі. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_об'єктів_Світової_спадщини_ЮНЕСКО_в_Європі
9. Український інститут. URL: <https://ui.org.ua/>
10. Український інститут національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/>
11. Офіційний список на сторінці ЮНЕСКО. URL: <http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31&l=en&&mode=table&&order=region>
12. UNESCO World Heritage List. URL: <http://www.thesalmons.org/lynn/world.heritage.html>

Політика вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) відсутні за відвідування бали можуть бути повернені аспіранту. За

таких обставин аспірант мусить пред'явити медичну довідку, або надати довідку про відсутність від деканату.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації аспірант повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Списування під час контрольних тестових робіт на заліках заборонено (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Система оцінювання та вимоги

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	ВИД КОНТРОЛЮ	БАЛИ	
		2 семестр	3 семестр
	активність студента під час лекційних занять, участь у дискусіях, усне опитування, обговоренні ситуаційного завдання та ін.	максимальна оцінка складає 11 балів	максимальна оцінка складає 9 балів
	виконання завдань практичних занять (представлення результатів завдання, обговорення, ситуаційні завдання)	–	максимальна оцінка складає 7 балів
	виконання завдань самостійної роботи	максимальна оцінка складає 14 балів	максимальна оцінка складає 9 балів
	Всього:	25 балів	25 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік (2, 3 семестр)	75 балів	
	Загальна оцінка:	100 балів	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C	задовільно	
66–73	D		
61–65	E		
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни